

ΑΘΗΝΑ ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ.

Τα μέτρα του Σόλωνα

Η καταγραφή των νόμων ικανοποίησε ένα μέρος των πολιτών

συνεχής αναταραχή

όσοι δεν μπορούσαν να ξεπληρώσουν τα χρέη τους → δούλοι

Το 594 π.Χ

οι Αθηναίοι επέλεξαν τον Σόλωνα

ποιητή και από 7 σοφούς

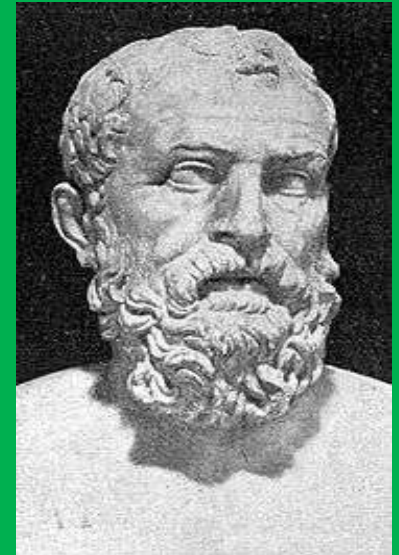
να λύσει τα οξυμένα κοιν. πρ.

κατάργηση των χρεών

απελευθέρωσε τους δούλους λόγω χρεών

απαγόρευσε δανεισμό με εγγύηση προσωπική του ελευθερία

σεισάχθεια

αποδυνάμωσε το αριστοκρατικό πολίτευμα

διαίρεση των πολιτών σε 4 τάξεις

βάση το εισόδημα, όχι η καταγωγή

ανάλογα όρισε και τα αξιώματα

Κριτήριο κατάταξης

Μέδιμνος

μέτρο χωρητικότητας περίπου 80 κιλά

500 μέδιμνοι

300 μέδιμνοι ή ιππείς

200 μέδιμνοι ή ζευγίτες

θήτες

οι 9 άρχοντες και τα μέλη του Αρείου

πλήρωναν τους μεγαλύτερους φόρους

μέλη της βουλής

συγκροτούσαν τη «φάλαγγα»

δικαίωμα εκλογής σε κατώτερα αξιώματα

δεν είχαν ιδιοκτησία ούτε σταθερό εισόδημα

σε κανένα αξίωμα

μέλη της εκκλησίας του δήμου

απαλλαγμένοι από τους φόρους

ελαφρά σπλισμένοι (ψιλοί)

Εκκλησία του Δήμου

διεύρυνε τον πολιτικό ρόλο της

μετέχουν οι πολίτες άνω των 20 ετών

η Βουλή των 400

Προετοίμαζε τα θέματα για εκκλησία Δήμου

Δικαστήριο Ηλιαίας

με κλήρωση άτομα από όλες τις τάξεις

Στόχευε στην

καλύτερη απονομή της δικαιοσύνης

εξάλειψη των ανισοτήτων.

Με νόμο

στερούσε τα πολιτικά δικαιώματα

από όσους δεν έπαιρναν σαφή θέση πάνω στα κοινωνικά και πολιτικά θέματα.

ΒΙΝΤΕΟ
ΣΟΛΩΝΑ

Οι καινοτομίες του Κλεισθένη

→ θεμελίωσαν το δημοκρατικό πολίτευμα.

ευνοημένοι οι δημοκρατικοί

αρχηγός ο Κλεισθένης

10 φυλές

από διαφορετικές περιοχές της Αττικής

η συγγένεια και η καταγωγή δεν παίζουν ρόλο

Βουλή των 500

50 βουλευτές από κάθε φυλή

πρυτανεύουσα φυλή

10 περίοδοι (πρυτανείες)
των 35-36 ημερών

οι βουλευτές πρυτάνεις

κάθε 24ωρο με κλήρο →
επιστάτης πρυτάνεων

10 στρατηγοί

Στρατός: 10 μονάδες

καθεμιά αντιστοιχούσε σε μία φυλή

έναν από κάθε φυλή, με θητεία ετήσια

Ο πολέμαρχος : επικεφαλής όλου του στρατού

περιορίζεται ο κίνδυνος αύξησης της δύναμης του

μετά το 487 π.Χ. ▷ απέκτησαν και πολιτικές αρμοδιότητες

Κυρίαρχο σώμα η
Εκκλησία του Δήμου

λαμβάνονταν οι πιο σοβαρές αποφάσεις

Οι καινοτομίες του Κλεισθένη

προσιτά στους πολίτες όλα τα αξιώματα

εξασφάλισε τη λαϊκή συνοχή

Δίκαια θεωρείται ως ο θεμελιωτής του δημοκρατικού πολιτεύματος

Οι δημοκρατικοί θεσμοί

αφύπνισαν το ενδιαφέρον του πολίτη για τα κοινά

επέφεραν σημαντική αλλαγή στον τρόπο ζωής της πόλης

ο Κλεισθένης «έδωσε την πολιτεία στον λαό», όπως έγραψε ο Αριστοτέλης

βήμα προς τη δημοκρατία με παγκόσμια ιστορική σημασία

οστρακισμός

καθιερώθηκε από τον Κλεισθένη

σκοπός:

η προστασία από κίνδυνο επιβολής τυραννίας

εξοριζόταν για 10 χρόνια

ο επικίνδυνος για το δημοκρατικό πολίτευμα

επειδή είχε αποκτήσει μεγάλη δύναμη

με απόφαση της εκκλησίας του δήμου

ψηφοφορία μυστική

χάραζαν σ' ένα «όστρακον» το όνομα

3 περιοχές: α) πόλη (άστυ) β) τα παράλια γ) το εσωτερικό (μεσόγεια)

καθεμιά περιοχή → 10 τριττύες

3 τριττύες (1 από κάθε περιοχή) → → μια φυλή

10 φυλές

	άστυ	παράλια	μεσόγεια	
1	τριττύς	τριττύς	τριττύς	φυλή
2	τριττύς	τριττύς	τριττύς	φυλή
3	τριττύς	τριττύς	τριττύς	φυλή
4	τριττύς	τριττύς	τριττύς	φυλή
5	τριττύς	τριττύς	τριττύς	φυλή
6	τριττύς	τριττύς	τριττύς	φυλή
7	τριττύς	τριττύς	τριττύς	φυλή
8	τριττύς	τριττύς	τριττύς	φυλή
9	τριττύς	τριττύς	τριττύς	φυλή
10	τριττύς	τριττύς	τριττύς	φυλή

Κάθε οικισμός της Αττικής → δήμος

Η εγγραφή στο μητρώο κάποιου δήμου → ιδιότητα του Αθηναίου πολίτη.

ΤΕΛΟΣ

Ο βασιλιάς της Λυδίας Κροίσος ήταν ξακουστός σε όλο τον αρχαίο κόσμο για τα αμύθητα πλούτη του. Από τους φόρους που του έδιναν οι ελληνικές αποικίες της Μικράς Ασίας και από τα χρυσωρυχεία του Πακτωλού ποταμού, γινόταν όλο και πιο πλούσιος και πιο περήφανος για τα πλούτη του. Πίστευε μάλιστα ότι δεν υπήρχε πιο ευτυχισμένος άνθρωπος από αυτόν στον κόσμο. Γι' αυτό παραξενεύτηκε και θύμωσε πολύ όταν κάποτε πήγε στο παλάτι του ο Σόλων και όταν ο Κροίσος περηφανεύτηκε ότι είναι ο ευτυχέστερος άνθρωπος του κόσμου, ο σοφός Έλληνας του αποκρίθηκε: «μηδένα πρό του τέλους μακάριζε», δηλαδή, «μην καλοτυχίζεις κανέναν προτού δεις το τέλος του».

Και στ' αλήθεια πλήθος συμφορές βρήκαν τον Κροίσο. Ο γιος του ο Άτυς σκοτώθηκε στο κυνήγι και ο ίδιος νικήθηκε από το βασιλιά των Περσών Κύρο και αιχμαλωτίστηκε. Τη στιγμή μάλιστα που ανεβασμένος στη φωτιά ο Κροίσος ετοιμαζόταν να πεθάνει, θυμήθηκε τα λόγια του Σόλωνα και φώναξε μετανιωμένος τρεις φορές «Σόλων! Σόλων! Σόλων!». Ο Κύρος, που τον άκουσε, ζήτησε να μάθει τι σήμαινε η επίκληση αυτή, και ακούγοντας την ιστορία, χάρισε στον Κροίσο τη ζωή και τον κράτησε κοντά του ως σύμβουλο.

Η Ηλιαία ήταν το κυριότερο δικαστήριο του [αρχαίου αθηναϊκού κράτους](#). Επρόκειτο για δικαστήριο ενόρκων, μέλη του οποίου μπορούσαν να γίνουν όλοι οι γνήσιοι Αθηναίοι πολίτες άνω των 30 ετών, έπειτα από κλήρωση.

Η Ηλιαία αποτελούνταν από 6.000 δικαστές ("Ηλιασταί"), οι οποίοι προέρχονταν από τις **10 Φυλές** της Αθήνας (κάθε Φυλή συμμετείχε με 600 μέλη). 1000 ήταν αναπληρωματικοί. Το δικαστήριο δικάζε σε τμήματα των 201, 301 κλπ. δικαστών. Η Ηλιαία συνεδρίαζε όλες τις εργάσιμες ημέρες εκτός από τις 3 τελευταίες ημέρες κάθε μήνα και τις ημέρες λειτουργίας της [Εκκλησίας του Δήμου](#).

Ο ηγεμών του δικαστηρίου συγκέντρωνε τα παράπονα και τις υποθέσεις προς εκδίκαση και όριζε μέσω κλήρωσης από ποιο τμήμα και σε ποιο μέρος θα εκδικαζόταν η υπόθεση. Καθώς δεν υπήρχαν [δικηγόροι](#), οι **κατηγορούμενοι αναλάμβαναν οι ίδιοι την υπεράσπισή τους** με τη βοήθεια ενός μόνο φίλου ή συγγενούς. Πολλές φορές, ανέθεταν τη συγγραφή ενός λόγου για την αγόρευσή τους σε [λογογράφο](#) (π.χ. [Ισοκράτης](#), [Λυσίας](#) κ.ά.). Ο χρόνος των αγορεύσεων περιοριζόταν από την [κλεψύδρα](#). Η ψηφοφορία ήταν μυστική. Σε περίπτωση ισοψηφίας, ο κατηγορούμενος κρινόταν αθώος, καθώς θεωρούνταν ότι είχε "την ψήφο της [Αθηνάς](#)".

Οι δικαστές λάμβαναν ως αποζημίωση 2-3 οβολούς κατά δικάσιμη ημέρα.

ΟΙ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΙ ΔΕΣΜΟΙ

Οι Έλληνες από παλιά χωρισμένοι

δε συγκρότησαν ενιαίο κράτος

Απλωμένοι σε ευρύ γεωγραφικό χώρο

όμως

Απέκτησαν σαφή ιδέα για την ενότητά τους

βοήθησε η επαφή με τους άλλους λαούς

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΙ ΔΕΣΜΟΙ

κοινή ονομασία Έλληνες

ίδια γλώσσα (με διαφορές)

Κοινές θρησκευτικές αντιλήψεις

εκδηλώσεις πανελλήνιου χαρακτήρα

ΟΙ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΙ ΔΕΣΜΟΙ

κοινή ονομασία

- παλαιότερα Αργείοι, Δαναοί, Αχαιοί
- αρχαϊκά χρόνια επικρατεί το «Έλληνες»

κοινή γλώσσα

διάλεκτοι

ανάλογα

- με τις περιοχές
- φυλετική προέλευση

θρησκευτικοί δεσμοί

αρχαϊκά χρόνια

Επικρατούν οι ολύμπιοι θεοί

Μεγάλα ιερά

θρησκευτικές γιορτές

Ποσειδώνα στη Μυκάλη
(θρ. Κέντρο Ιώνων)

Απόλλωνα στο Τριόπιον
(θρ. Κέντρο Δωριέων)

Απόλλωνα στη Δήλο

Ολύμπια

Νέμεα

Πύθια

Ίσθμια

ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

κάθε 4 χρόνια

η πιο μεγάλη συνάντηση των Ελλήνων

έπαιρναν μέρος μόνο Έλληνες

άρχισαν το 776 π.Χ

βάση για χρονολόγηση των γεγονότων

σταματούσαν οι πόλεμοι

οι αντιπροσωπείες έφθναν χωρίς κίνδυνο.

Ο νικητής

στεφανωνόταν με κλαδί αγριελιάς

θριαμβευτική η υποδοχή που του επιφύλασσε η πόλη

είσοδος πάνω σε άρμα

από ένα άνοιγμα του τείχους

συμβολικά

θα κάλυπτε το κενό ο ίδιος με την ανδρεία

Σπάρτη:

προνόμιο να πολεμάει στη μάχη δίπλα στον βασιλιά.

Καλλιπάτσειρα (πηγή βιβλίου)

Καλλιπάτσειρα Λ. Μαβίλη

μαντείο των Δελφών

Το πιο ονομαστό μαντείο

αφιερωμένο στον Απόλλωνα

χρησμοί μέσω της ιέρειας Πυθίας

πολλές φορές είχαν αμφίσημο νόημα

Οι απαντήσεις συνάγονταν με
πλάγιο (μεταφορικό) τρόπο

Λοξίας

απέκτησε μεγάλη φήμη

Βασιλείς από Αίγυπτο, τη Λυδία
κλπ ζητούσαν τη βοήθειά του.

ΑΜΦΙΚΤΙΟΝΙΕΣ

Οργανώσεις κρατών
με κέντρο κάποιο μαντείο ή κάποιο ιερό χώρο

Σκοπός: να ρυθμίζουν θέματα λειτουργίας – ασφάλειάς του

Η πιο γνωστή ήταν η αμφικτιονία των Δελφών

Κάθε πόλη συμμετείχε με δύο αντιπροσώπους

συνεδρίαζαν δύο φορές το χρόνο

Τα θέματα αφορούσαν

όχι μόνο το ιερό

εκδηλώσεις της κοινωνικής ζωής

οι αποφάσεις των αμφικτιονιών ήταν σεβαστές από όλους

π.χ. η στέρηση νερού για οποιονδήποτε λόγο από μια πόλη → ιεροσυλία

θεωρείται και σήμερα ως πολύ προοδευτική.

Πολιτιστική Ενότητα

- ▷ Σε όλες τις περιοχές στις ίδιες περιόδους:
 - ▷ όμοιοι ρυθμοί στην τέχνη
 - ▷ όμοιοι τρόποι στη λογοτεχνική έκφραση
 - ▷ έπος, λυρική ποίηση κλπ
 - ▷ ήθη και έθιμα
 - ▷ Αντιλήψεις
 - ▷ Τρόπος ζωής

ΤΕΛΟΣ

Καλλιπάρεια

«Ἀρχόντισσα Ροδίτισσα, πῶς μπῆκες;
Γυναίκες διώχνει μιὰ συνήθεια ἀρχαία
ἐδῶθε.»

«Ἔχω ἓνα ἀνίψι, τὸν Εὐκλέα,
τρία ἀδέρφια, γιό, πατέρα, Ὀλυμπιονίκες·
νὰ μὲ ἀφήσετε πρέπει, Ἑλλανοδίκες,
κι ἐγὼ νὰ καμαρώσω μὲς τὰ ὠραῖα
κορμιά, ποῦ γιὰ τὸ ἀγρίλι τοῦ Ἡρακλέα
παλεύουν, θαυμαστὲς ψυχὲς ἀντρέκειες.
Μὲ τὲς ἄλλες γυναῖκες δὲν εἶμ' ὅμοια·
στὸν αἰῶνα τὸ σόι μου θὰ φαντάζει
μὲ τῆς ἀντρείας τ' ἀμάραντα προνόμια·
μὲ μάλαμα γραμμένο τὸ δοξάζει
σὲ ἀστραφτερὸ κατεβατὸ μαρμάρου
ὕμνος χρυσός, τοῦ ἀθάνατου Πινδάρου.»

«ήξεις αφήξεις οὐ θνήξεις ἐν πολέμῳ».

Βάζοντας κόμμα σε διαφορετικά σημεία του χρησμού,
αλλάζει το νόημα:

ήξεις, αφήξεις, οὐ θνήξεις ἐν πολέμῳ =
“θα φύγεις, θα επιστρέψεις, δε θα πεθάνεις στον πόλεμο”

ενώ

ήξεις, αφήξεις οὐ, θνήξεις ἐν πολέμῳ =
“θα φύγεις, δε θα επιστρέψεις, θα πεθάνεις στον πόλεμο”.

Έτσι, ο ερωτών για το αν θα γλιτώσει το θάνατο στον πόλεμο άκουγε αυτό που ήθελε να ακούσει και ο "Λοξίας" Απόλλωνας δεν έκανε ποτέ λάθος.

ΠΕΡΣΕΣ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΕΣ: ΔΥΟ ΚΟΣΜΟΙ ΣΥΓΚΡΟΥΟΝΤΑΙ

Πέρσες

Μήδοι

συγχωνεύθηκαν

ανήκουν στην ινδοευρωπαϊκή ομοεθνία

Ιδρυτής του περσικού κράτους: ο Κύρος Α' (645-602 π.Χ.)

πολυεθνικό

διαιρεμένο σε σατραπείες

σατράπες

διοικητές

εισέπρατταν τους φόρους

εξαιρούνταν Πέρσες και Μήδοι

συνεχείς κατακτήσεις

βάσεις για μια κοσμοκρατορία

Η περσική αυτοκρατορία και ο ελληνικός κόσμος περί το 480 π.Χ

πίστευαν στον Αχουραμάσδα

θεό της σοφίας και της αλήθειας

Ηρόδοτος

μάθαιναν από μικροί «να ιππεύουν, να τοξεύουν και να λένε την αλήθεια»

Χρησιμοποιούσαν σφηνοειδή γραφή.

Έλληνες της Μ.Ασίας & Πέρσες

513 π.Χ.

εκστρατεία των Περσών κατά των Σκυθών

Εργατικοί & δραστήριοι

Κυριάρχησαν εμπορικά στη Μεσόγειο, ιδιαίτερα με περιοχές του Εύξεινου πόντου

είχαν αποικίσει τα παράλια.

Λυδοί αρχικά και Πέρσες τους περιόρισαν την ανεξαρτησία

η Θράκη και τα στενά υπό περσικό έλεγχο.

Απέτυχε, αλλά:

Εμποδίζεται το εμπόριο στον Εύξεινο → οικονομικός μαρασμός.

ακολουθούν τους Πέρσες στις εκστρατείες.

πληρώνουν βαρύ φόρο

499 π.Χ

Αποκλεισμός από τα στενά

βαριά φορολογία

ΙΩΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

ζήτησαν βοήθεια από την Ελλάδα.

Ανταποκρίθηκαν μόνο οι Αθηναίοι και οι Ερετριείς

με 25 πλοία

παρά τις αρχικές επιτυχίες τους ηττήθηκαν

Το 494 π.Χ., στη ναυμαχία της Λάδης, ηττήθηκε και ο στόλος τους.

Μίλητος

υπέστη ολοκληρωτική καταστροφή

Φρύνιχος

παρουσίασε το έργο του «Μιλήτου Άλωσις»

έκανε τους Αθηναίους να κλάψουν

τον τιμώρησαν επιβάλλοντάς του πρόστιμο.

η αφορμή

των ελληνοπερσικών συγκρούσεων που ακολούθησα

492 π.Χ

α' μεγάλη εκστρατεία

Επικεφαλής : ο Μαρδόνιος, γαμπρός του Δαρείου

Πέρασαν τον Ελλήσποντο και κατευθύνθηκαν προς τη Μακεδονία.

Παράλληλα κινήθηκε και ο περσικός στόλος

θαλασσοταραχή κοντά στον Άθω → καταστροφή του στόλου.

Η εκστρατεία έληξε

οι Πέρσες πέτυχαν να επαναφέρουν τη Θράκη υπό τον έλεγχο τους

είχε διασαλευθεί λόγω της Ιωνικής επανάστασης

490 π.Χ.

Νέα επιχείρηση υπό τους στρατηγούς Δάτη και Αρταφέρνη.

αγκυροβόλησαν στην Ερέτρια, την οποία και κατέστρεψαν.

κατευθύνθηκαν στον Μαραθώνα, όπου και στρατοπέδευσαν

Αθηναίοι : ζήτησαν βοήθεια από τους Σπαρτιάτες

Δεν ανταποκρίθηκαν έγκαιρα, για θρησκευτικούς λόγους

Οι Αθηναίοι αποφάσισαν να αντιμετωπίσουν τους Πέρσες εκεί.

Ο Μιλτιάδης παρέταξε 10.000 Αθηναίους και 1000 Πλαταιείς

ενισχύοντας περισσότερο τα άκρα

για να αποφύγουν τα πυκνά βέλη, όρμησαν τρέχοντας.

Το κατηφορικό έδαφος τους βοήθησε να φθάσουν γρήγορα

Οι Πέρσες κυκλώθηκαν → υποχώρησαν προς τα καράβια.

Η περιφανής ελληνική νίκη

έδειξε ότι οι Πέρσες δεν ήταν ακατανίκητοι

ΠΕΡΣΙΚΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ 2^Ο ΜΕΡΟΣ

Η ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΣΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΣΗΣ

δυσαρέσκεια στην Περσία

Ξέρξης

ανέλαβε ο ίδιος την αρχηγία
οργάνωσε μεγάλη εκστρατεία

Έλληνες:

υποψιάζονταν τις περσικές προθέσεις

αποφάσισαν (συνέδριο Ισθμού, 481 π.Χ.) να αμυνθούν ενωμένοι

ο Ξέρξης μέσω Θράκης - Μακεδονίας προχωρούσε ανεμπόδιστα

480 π.Χ

συνόδευε και ο στόλος, πλέοντας στο Αιγαίο.

στενά των Θερμοπυλών

ελληνικός στόλος, για να εμποδίσει την απόβαση, έπλευσε στο Αρτεμίσιο της Εύβοιας.

Ο Ξέρξης ζήτησε από τον αρχηγό των Ελλήνων Λεωνίδα, βασιλιά της Σπάρτης, να παραδώσει τα όπλα

Εφιάλτης

«μολών λαβέ»

Πριν ολοκληρωθεί η κύκλωση, ο Λεωνίδας έδωσε εντολή στους συμπολεμιστές του να αποχωρήσουν. Έμειναν με τη θέλησή τους 700 Θεσπιείς που έπεσαν μαζί με τους 300 Σπαρτιάτες.

Η ναυμαχία της Σαλαμίνας

Ο Ξέρξης προχώρησε και έφθασε στην Αθήνα, την οποία είχαν εγκαταλείψει οι περισσότεροι κάτοικοί της.

Ο ελληνικός στόλος άφησε το Αρτεμίσιο και στάθηκε στο στενό της Σαλαμίνας. Εκεί, με πρόταση του μεγαλοφυούς στρατηγού των Αθηναίων Θεμιστοκλή, αποφασίστηκε να γίνει η σύγκρουση με τον περσικό στόλο.

Οι Πέρσες στον περιορισμένο χώρο δε θα μπορούσαν να παρατάξουν όλη τους τη δύναμη.

Όταν δόθηκε το σύνθημα της επίθεσης, τα ελληνικά πλοία επιτέθηκαν με ορμή και κατάφεραν να κυριαρχήσουν.

Όταν τελείωσε η ναυμαχία, ο χώρος είχε καλυφθεί από τα συντρίμμια των περσικών πλοίων.

Ο Ξέρξης εγκατέλειψε την Ελλάδα. Άφησε, όμως, πίσω του τον στρατηγό Μαρδόνιο με αρκετές χιλιάδες στρατό να συνεχίσει την προσπάθεια.

Η μάχη των Πλαταιών

Ο Μαρδόνιος κατευθύνθηκε προς τη Θεσσαλία για να ξεχειμωνιάσει. Από εκεί προσπάθησε με υποσχέσεις να πάρει με το μέρος του τους Αθηναίους. Οι Αθηναίοι αρνήθηκαν. Στις αρχές του καλοκαιριού του 479 π.Χ. ο Μαρδόνιος εισέβαλε ξανά στην Αθήνα. Βρήκε, όμως, την πόλη έρημη. Βάδισε τότε προς τις Πλαταιές. Εκεί αποφάσισε να δώσει τη μάχη (479 π.Χ.). Οι Έλληνες υπό τον Σπαρτιάτη βασιλιά Πausανία πέτυχαν ολοκληρωτική νίκη.

Η ναυμαχία της Μυκάλης

- Την ίδια ημέρα
- ο Σπαρτιάτης Λεωτυχίδης
- νίκησε τα υπολείμματα του περσικού στόλου στα ανοικτά της Μυκάλης.
- Η μεγάλη σύγκρουση Ελλήνων και Περσών είχε λάβει τέλος.

Συνέπειες

- Ματαιώθηκε η επεκτατική πολιτική των Περσών.
- Πολλές πόλεις της Μ. Ασίας ανέκτησαν την ελευθερία τους.
- Οι νίκες τόνωσαν την αυτοπεποίθηση των Ελλήνων.
- μια νέα περίοδος ανέτειλε.
- επιδόθηκαν σε έργα ειρήνης και προόδου
- που κινούν έως σήμερα τον θαυμασμό.